

I13.000437
- 8 FEB. 2013

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Gemeentesecretaris
Gemeentegriffier

**Directie Arbeidszaken
Publieke Sector**
Programma veilige Publieke
Taak

Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
Marly de Blaeij
T 070-426 7355

Datum 28 januari 2013
Betreft Verzoek tot verspreiding brief en factsheet

Kenmerk
2011-2000097945

Bijlagen
3

Geachte gemeentesecretaris, griffier,

In het voorjaar van 2012 is voor de tweede maal onderzoek gedaan naar agressie en geweld tegen politieke ambtsdragers en overheidsmedewerkers van gemeenten. Uit dit onderzoek is gebleken dat politieke ambtsdragers en overheidsmedewerkers van gemeenten helaas nog steeds te maken hebben met incidenten van agressie en geweld. Tevens blijkt deze agressie in sommige gevallen invloed te hebben op de uitoefening van publieke taken. Dat vindt het kabinet onacceptabel. Zij moeten in staat zijn hun werkzaamheden veilig en interger uit te kunnen oefenen. Daarnaast is uit het onderzoek naar voren gekomen dat het beleid op het gebied van 'Veilige Publieke Taak' nog onvoldoende in de organisatie van gemeenten is doorgewerkt.

Graag wil ik alle ambtsdragers en overheidsmedewerkers uit uw organisatie bedanken voor hun deelname aan het onderzoek. Vriendelijk verzoek ik u de bijgevoegde brief van minister Plasterk, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, onder hen te verspreiden samen met de bijgevoegde factsheets, zodat zij kennis kunnen nemen van de resultaten van het onderzoek.

In zijn brief roept de minister u op met elkaar na te denken over een intensivering van de aanpak van agressie en geweld tegen politieke ambtsdragers en overheidsmedewerkers. Hij biedt u daarbij ondersteuning aan van het programma Veilige Publieke Taak van het ministerie van BZK en het expertisecentrum Veilige Publieke Taak. Voorbeelden van een succesvolle aanpak worden via de website van het expertisecentrum verspreid, zodat u gebruik kunt maken van de ervaringen van andere gemeenten.

Hoogachtend,
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

L.D.P. Lombaers,
Plaatsvervangend Directeur-generaal Bestuur en Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 200112500 EA Den Haag

Burgemeesters
Wethouders
Gemeenteraadsleden
Overheidsmedewerkers

**Directie Arbeidszaken
Publieke Sector**
Programma Veilige Publieke
Taak

Schedeldoekshaven 2002511
EZ Den Haag
Postbus 200112500 EA Den
Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
Marly de Blaeij
T 070-426 7355

Kenmerk
2013-0000014152

Bijlagen
3

Datum 28 januari 2013
Betreft Monitor Agressie en Geweld Openbaar Bestuur

Geachte heer, mevrouw,

In het voorjaar van 2012 is voor de tweede maal onderzoek gedaan naar agressie en geweld tegen politieke ambtsdragers van gemeenten, provincies en waterschappen. Het heeft geresulteerd in de monitor Agressie en Geweld Openbaar Bestuur.¹ Daarin zijn opgenomen de ervaringen met agressie en geweld, de aard en de ernst ervan en de gevolgen voor de veiligheidsbeleving, werk, welzijn en kwaliteit van het bestuur. Ook is aandacht besteed aan het beleid in organisaties en de beleving ervan.

Wat betreft de omvang is geconstateerd dat agressie en geweld door burgers tegen ambtsdragers is toegenomen. Zo ontvangen sommige van u bedreigende mails, worden uitgescholden of zelfs fysiek bedreigd. Dat kan leiden tot persoonlijk leed voor u en uw naasten. Alle vormen van agressie en geweld vind ik onacceptabel. Uitingen van agressie en geweld tegen u worden wat mij betreft nimmer getolereerd. Als minister wil ik bevorderen dat u als politiek ambtsdrager ongehinderd uw taken kunt uitvoeren. Agressie en geweld hebben – zo blijkt ook uit het onderzoek – negatieve invloed op de kwaliteit en integriteit van het bestuur. Daarom zal het programma Veilige Publieke Taak van mijn ministerie komend jaar nog meer aandacht schenken aan het voorkomen van agressie en geweld tegen politieke ambtsdragers, ter ondersteuning van u.

De afgelopen jaren is al veel tot stand gebracht. Graag breng ik het volgende onder uw aandacht:

- veel goede praktijkvoorbeelden, zoals de gemeente Utrecht en de provincie Limburg die een protocol agressie en geweld voor politieke ambtsdragers hebben ingevoerd. De gemeente Amsterdam werkt goed samen met werkgevers, politie en het Openbaar Ministerie bij het aanpakken van incidenten.
- website www.veiligbestuur.nl (informatie incl. stappenplan voor politieke ambtsdragers)
- handreiking voor het treffen van adequate maatregelen bij bedreigingen met agressie en geweld tegen burgemeester en wethouders

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/10/25/monitor-agressie-en-geweld-openbaar-bestuur-eindrapport.html>

- kennisuitwisseling en ondersteuning door van het expertisecentrum Veilige Publieke Taak www.evpt.nl
- hulp bij schade verhalen via HelpdeskVPT.nl

Datum

28 januari 2013

Kenmerk

2013-0000014152

De monitor Agressie en Geweld Openbaar Bestuur concludeert dat (verbale)agressie in de praktijk nog te vaak wordt getolereerd en beschouwd als 'part of the job'. Verder heerst er onvoldoende besef dat agressie en geweld invloed hebben op de besluitvorming en daarmee schade toebrengen aan de kwaliteit van het bestuur. Ten slotte kan de conclusie worden getrokken dat er niet zozeer nieuwe maatregelen nodig zijn, als wel sterkere doorwerking naar de werkvloer van het bestaande beleid op het gebied van Veilige Publieke Taak. Een sterkere doorwerking is niet alleen een kwestie van organisatiecultuur, maar zeker ook van bestuur en beleid.

De bijgevoegde factsheet geeft u een impressie van de resultaten van de monitor Agressie en Geweld Openbaar Bestuur.

Met deze brief roep ik u op om een actief beleid te voeren in de aanpak van agressie en geweld in uw organisatie en vooral aandacht te besteden aan de doorwerking daarvan in de organisatie. Dat is niet alleen goed voor uw eigen veiligheid en taakuitvoering, maar ook voor de veiligheid en taakuitvoering van de ambtenaren die daar werken.

Voor gemeenten zie ik een extra rol weggelegd op dit terrein vanuit hun bestuurlijke regie- en voorbeeldfunctie. De gemeente is immers naast werkgever voor haar ambtenaren en politieke ambtsdragers tevens regisseur van het lokale integrale veiligheidsbeleid. Ook verstrekt zij subsidies en vergunningen, waarmee sturing gegeven kan worden aan het VPT-beleid in deze organisaties. Voor lokale werkgevers vervult zij daarnaast een voorbeeldrol. Op al die terreinen kan de gemeente, met haar burgemeester als boegbeeld, een stimulerende en activerende rol vervullen om het beleid in organisaties met een publieke taak sterker te laten doorwerken. Hier liggen naar mijn mening voor u grote uitdagingen en kansen om het VPT-beleid vruchten af te laten werpen.

Op mijn uitnodiging hebben de afgelopen weken met de beroepsorganisaties gesprekken plaatsgevonden en is nagedacht over mogelijke acties die u in samenwerking met uw beroepsgroep kunt ondernemen.

Gelet op het belang dat ik hecht aan een veilige uitoefening van de publieke taak is mijn ministerie van harte bereid om met u mee te denken.

Voor praktische ondersteuning en expertise biedt het expertisecentrum Veilige Publieke Taak graag haar diensten aan.

Hoogachtend,

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk

Agressie en geweld openbaar bestuur 2012

Factsheet: agressie en geweld tegen burgemeesters

In 2012 is, in opdracht van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, voor de tweede maal onderzoek gedaan naar agressie en geweld bij politieke ambtsdragers en overheidsmedewerkers. Het doel van het onderzoek is om de ontwikkeling in agressie en geweld tegen politieke ambtsdragers en overheidsmedewerkers te volgen en om vast te stellen in hoeverre de aanpak van agressie en geweld effect sorteert. Voor dit onderzoek zijn onder andere alle burgemeesters benaderd, wat heeft geresulteerd in 199 ingevulde enquêtes. Het beeld van de problematiek dat hieruit is verkregen, is hieronder samengevat.

Typen agressie en geweld

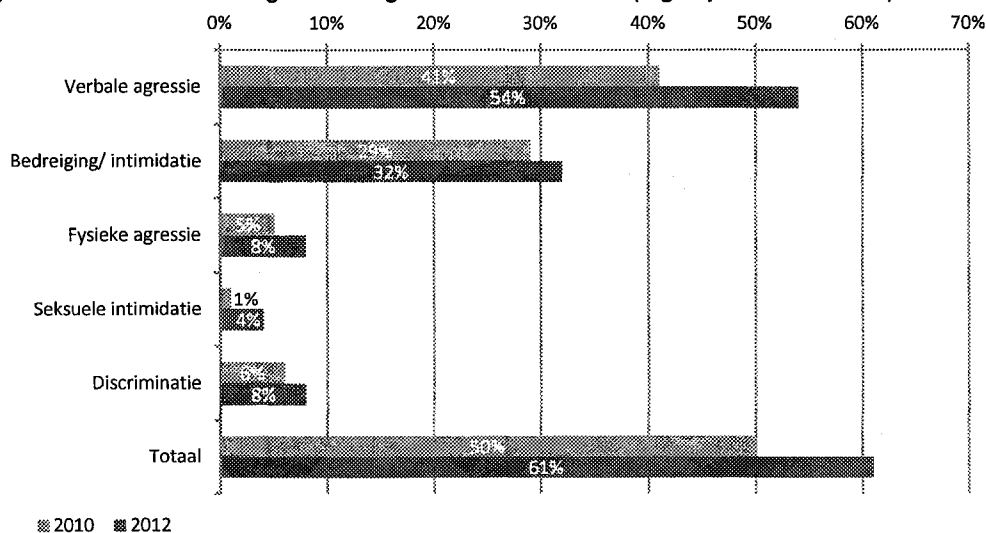
We onderscheiden in dit onderzoek vijf verschillende vormen van agressie en geweld. Dit zijn:

1. **Verbale agressie:** schelden, schreeuwen, vernederen, treiteren, pesten.
2. **Bedreiging/intimidatie:** bedreigen, stalken, achtervolgen, chanteren, onder druk zetten, dreigbrieven sturen, gezinsleden bedreigen.
3. **Fysieke agressie:** duwen, slaan, schoppen, spugen, vastgrijpen, verwonden, fysiek hinderen, gooien met/vernielen van voorwerpen.
4. **Seksuele intimidatie:** nafluiten, seksueel getinte opmerkingen, blikken, handtastelijkheden, aanranding of verkrachting.
5. **Discriminatie:** negatieve opmerkingen of gedragingen met betrekking tot sekse, huidskleur, geloof, leeftijd of seksuele geaardheid.

Zes van de tien burgemeesters afgelopen jaar geconfronteerd met agressie en geweld

Iets meer dan zes op de tien burgemeesters is de afgelopen twaalf maanden slachtoffer geweest van agressie en geweld door burgers. Van de verschillende vormen van agressie en geweld, is verbale agressie de vorm die verreweg het vaakst voorkomt. Op de tweede plaats staat bedreiging/intimidatie en op een gedeelde derde plaats discriminatie en fysieke agressie. Seksuele intimidatie komt minder vaak voor. De burgemeesters zijn het vaakst van alle politieke ambtsdragers slachtoffer van agressie en geweld. In vergelijking met 2010 zien we dat een grotere groep burgemeesters slachtoffer is geworden van agressie en geweld. In 2010 ging het om de helft van de burgemeesters, dit jaar om iets meer dan zes op de tien burgemeesters. Absoluut gezien komt met name verbale agressie vaker voor.

Figuur 1 Vormen van agressie en geweld als slachtoffer (afgelopen 12 maanden)

Burgemeesters minder vaak direct en in de privésfeer benaderd dan andere ambtsdragers

Bij 44 procent van de uitingen tegen burgemeesters vindt deze plaats in een face-to-facecontext. 18 procent van de uitingen vindt plaats per brief, 15 procent per e-mail en 10 procent via internet. In vergelijking met de andere politieke ambtsdragers valt op dat de burgemeesters minder vaak slachtoffer zijn van agressie en geweld die face to face wordt geuit of per telefoon)

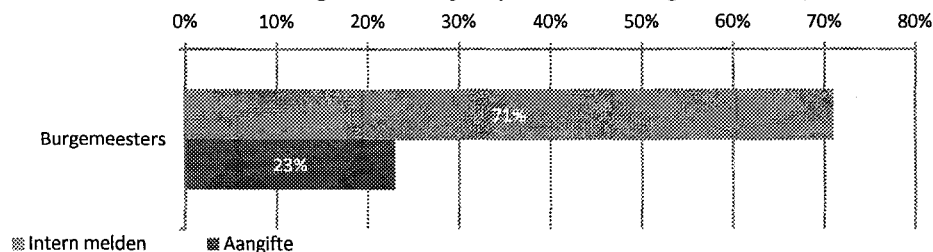
Bijna alle incidenten (88%) tegen burgemeesters vinden plaats tijdens de uitvoering van het ambt en niet in de privésfeer. Bij een op de tien incidenten wordt de burgemeester in de privésfeer slachtoffer van agressie en geweld. Dit is drie keer minder dan bij andere ambtsdragers: die worden bij 31 procent van de incidenten in de privésfeer benaderd.

We vroegen de burgemeesters hoe ernstig zij het incident hebben ervaren (op een schaal van 1 tot 7). De gemiddelde ernstscore bedraagt 3.5. In vergelijking met andere ambtsdragers is dit iets hoger (enkele tienden).

Burgemeesters melden incident vaker intern en doen ook vaker aangifte dan andere ambtsdragers

Uit figuur 2 blijkt of burgemeesters het laatste incident intern hebben gemeld en/of aangifte deden:

Figuur 2 Intern melden en aangifte doen bij de politie door burgemeesters (laatste incident)

Iets meer dan zeven op de tien incidenten worden door de burgemeesters intern besproken/gemeld. Daarmee melden zij substantieel vaker intern dan andere politieke ambtsdragers (gemiddeld 38%). Toch wordt slechts een derde van de incidenten tegen burgemeesters geregistreerd bij de gemeente waar zij voor werken. Dat is echter nog altijd meer dan gemiddeld: 13 procent van de incidenten tegen politieke ambtsdragers wordt geregistreerd.

Aangifte bij de politie doen de burgemeesters in bijna een kwart van de gevallen. Ook dat is substantieel vaker dan andere politieke ambtsdragers dat doen (gemiddeld 11%).

De burgemeesters die een incident intern hebben gemeld, deden dat met name bij collega-bestuursleden en/of de gemeentesecretaris (beide 45%). 64 procent van de burgemeesters geeft (ook) aan het incident bij de politie te hebben gemeld.

De burgemeesters die niet intern hebben gemeld, stellen dat 'het daar niet erg genoeg voor was' (63%) en dat 'dergelijke incidenten bij het werk horen' (26%). Deze redenen worden ook genoemd bij het niet doen van aangiften (niet erg genoeg, 49%; hoort bij het werk 16%) en aanvullend stelt 21 procent dat het incident ter plekke is opgelost.

De bekendheid van de Vertrouwenslijn onder burgemeesters is gestegen

De bekendheid van de Vertrouwenslijn onder burgemeesters is gestegen van 47 procent in 2010 tot 58 procent in 2012. Er wordt echter nauwelijks gebruik van gemaakt door de burgemeesters: 2 procent van de burgemeesters geeft aan eenmaal de Vertrouwenslijn te hebben gebeld. Toch is er een intentie onder burgemeesters om de Vertrouwenslijn te bellen wanneer dat nodig is: 67 procent stelt zeker of mogelijk gebruik te maken van de Vertrouwenslijn. Dit percentage is gelijk aan het percentage in de meting van 2010.

Weinig maatregelen, weinig gevolgen van het incident, nazorg niet nodig

Twee op de tien burgemeesters geven aan dat er na het incident geen maatregelen zijn getroffen. Ook zegt een derde van de burgemeesters dat er geen maatregelen zijn getroffen 'omdat het niet nodig was'. In 17 procent van de gevallen is er een reactie naar de dader gegeven door de politie en in 16 procent van de

gevallen door de gemeente. In 7 procent van de gevallen zijn er beveiligingsmaatregelen op locatie genomen en in 7 procent van de gevallen zijn dergelijke maatregelen in de privésfeer genomen. Tegelijkertijd geeft 81 procent van de burgemeesters aan dat zij 'er weinig last van hebben gehad'. Een op de tien burgemeester zegt zich 'gekwetst, gespannen of gestrest heeft gevoeld'. Tekenend is dat 81 procent van de burgemeesters stelt dat zij geen nazorg hebben ontvangen 'omdat het niet nodig was'. In de overige gevallen ontvingen de burgemeesters wel nazorg. Het bovenstaande beeld komt ook naar voren bij de andere politieke ambtsdragers. Burgemeesters wijken wat dit betreft dus niet af van andere ambtsdragers.

Burgemeesters voelen zich niet onveilig en achten de kans op slachtofferschap klein

Bijna zes op de tien burgemeesters geven aan zich nooit onveilig te voelen in het contact met burgers tijdens het werk en nog eens bijna vier op de tien geven aan dat dit zelden het geval is. 98 procent van de burgemeesters voelt zich zelden tot nooit onveilig op het werk. Meer zorgen lijken de burgemeesters zich te maken over hun collega-ambtsdragers: 18 procent is soms bang dat collega-ambtsdragers slachtoffer worden van agressie en geweld.

De mate waarin burgemeesters zich (on)veilig voelen, komt overeen met de mate waarin andere politieke ambtsdragers dat doen. De mate waarin onveiligheidsgevoelens bij politieke ambtsdragers in het algemeen voorkomt, is niet veranderd sinds 2010.

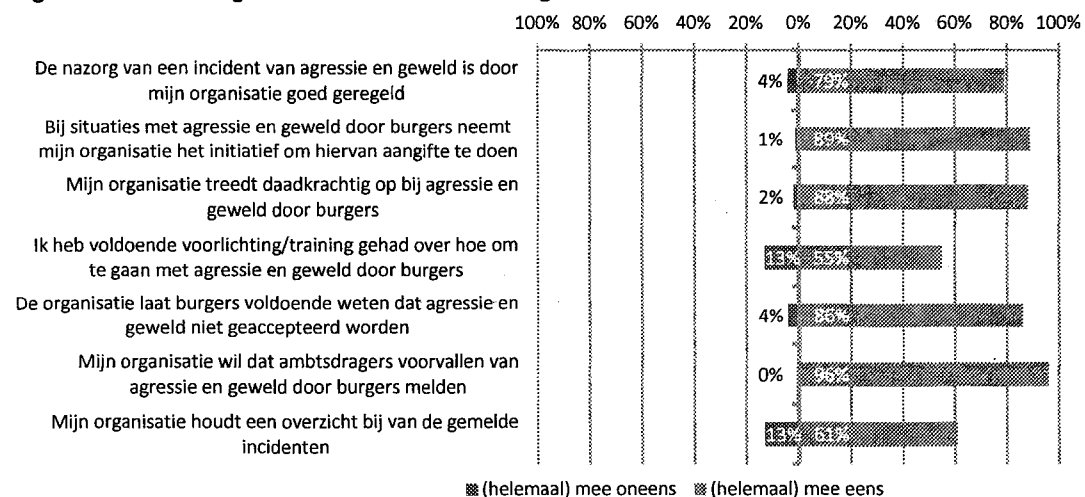
We vroegen de burgemeesters om de kans in te schatten dat zij slachtoffer worden van de verschillende vormen van agressie en geweld door burgers. Over het algemeen achtten de burgemeesters die kans (zeer) klein of 'niet groot, niet klein'. Alleen de kans op verbale agressie (18%) en bedreiging/intimidatie (9%) wordt door burgemeesters als (zeer) groot ingeschat. Wat het laatste type incident betreft is er een ander opmerkelijk verschil: andere politieke ambtsdragers achtten de kans op bedreiging/intimidatie substantieel kleiner.

Er is in vergelijking met 2010 een duidelijke verandering zichtbaar: burgemeesters achten de kans om slachtoffer te worden van verbale agressie en bedreiging/intimidatie in 2012 hoger in dan in 2010. Zij hebben vaker dan in 2010 aangegeven deze kans als 'niet groot, niet klein', 'groot' of 'zeer groot' te bestempelen. Het gaat gemiddeld om een stijging van ongeveer twintig procentpunten.

Maatregelen voor een effectief veiligheidsbeleid volgens burgemeesters goed ingevoerd

Het programma Veilige Publieke Taak van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stimuleert dat werkgevers maatregelen treffen voor een effectief veiligheidsbeleid tegen agressie en geweld. De belangrijkste maatregelen zijn opgenomen in figuur 3.

Figuur 3 Maatregelen voor een effectief veiligheidsbeleid

Uit het onderzoek blijkt dat burgemeesters over het algemeen vinden dat het beleid zoals het programma VPT dat voorstaat, is geïmplementeerd. Er zijn twee kleine uitzonderingen: 13 procent van de burgemeesters is het (helemaal) oneens met de stelling dat de gemeente een overzicht bijhoudt van de intern gemelde incidenten en eveneens 13 procent is het (helemaal) oneens met de stelling dat zij voldoende training en voorlichting hebben gehad over hoe om te gaan met agressie en geweld door burgers.

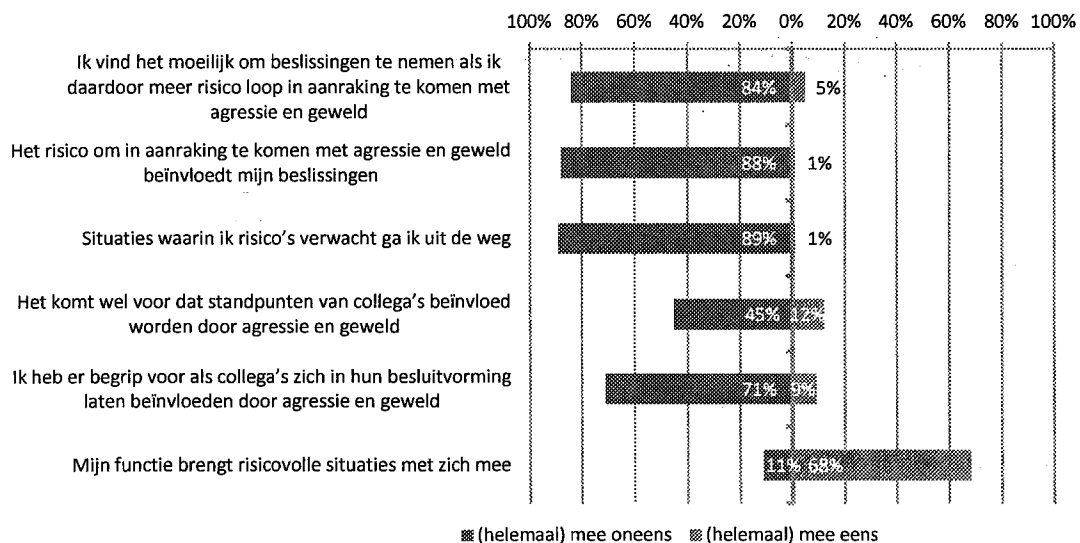
In vergelijking met alle politieke ambtsdragers valt op dat de burgemeesters op alle onderdelen van het VPT-beleid (veel) positiever oordelen. Omdat burgemeesters vaker dan andere politieke ambtsdragers slachtoffer worden van agressie en geweld, ligt het voor de hand te veronderstellen dat zij beter bekend zijn met het organisatiebeleid. Voor een aantal onderdelen van het VPT-beleid is het mogelijk om een vergelijking te maken met de bevindingen uit 2010. Daaruit blijkt dat de mening van de burgemeesters over het beleid op twee onderdelen na gelijk is gebleven. De burgemeesters oordelen in 2012 positiever over de nazorg (45% meer dan in 2010 is het er mee eens) en over de voorlichting/training (in 2012 is 12% meer het er (helemaal) mee eens).

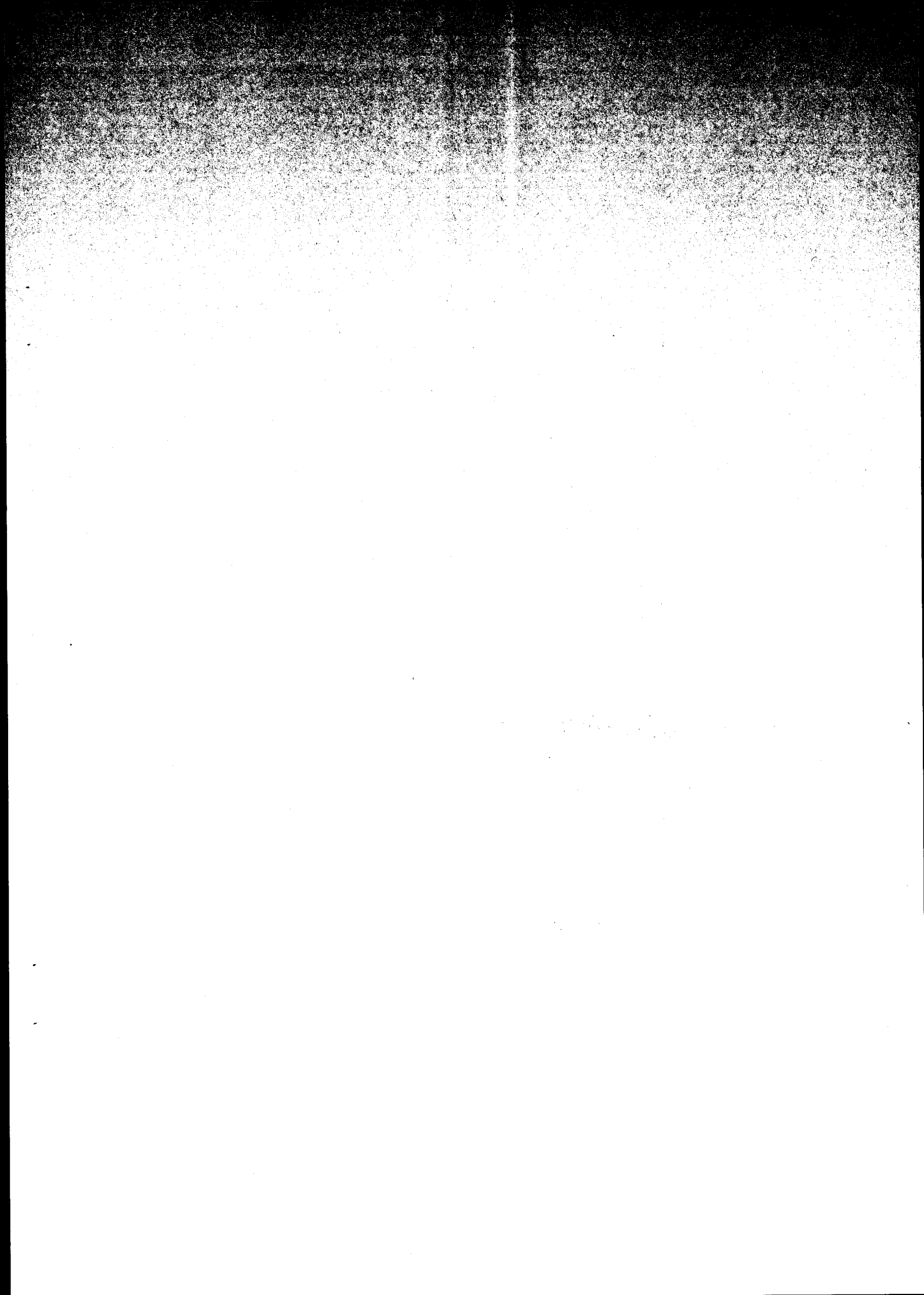
Agressie en geweld vormen onderdeel van de functie, maar leiden niet tot andere besluiten

Maar liefst 68 procent van de burgemeesters is van mening dat zijn of haar functie risicovolle situaties met zich meebrengt (in 2010 was dit nog 59%). Dit is fors meer dan de 26 procent van alle politieke ambtsdragers die eveneens die mening is toegedaan. Blijkbaar worden agressie en geweld als onderdeel van het burgemeestersambt gezien; een bevinding die we ook tegenkwamen bij de redenen om incidenten niet intern te melden.

Toch geven burgemeesters vrij eensgezind aan dat zij zich niet laten beïnvloeden door (de kans op) agressie en geweld. Zie de resultaten in figuur 4. Opmerkelijk is dat een deel van de burgemeesters beïnvloeding van standpunten wel bij collega's signaleert en dat negen procent van de burgemeesters aangeeft daar begrip voor te hebben.

Figuur 4 Beleving ambt en vermijdingsgedrag door burgemeesters

Agressie en geweld openbaar bestuur 2012

Factsheet: agressie en geweld tegen wethouders

In 2012 is, in opdracht van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, voor de tweede maal onderzoek gedaan naar agressie en geweld bij politieke ambtsdragers en overheidsmedewerkers. Het doel van het onderzoek is om de ontwikkeling in agressie en geweld tegen politieke ambtsdragers en overheidsmedewerkers te volgen en om vast te stellen in hoeverre de aanpak van agressie en geweld effect sorteert. Voor dit onderzoek zijn onder andere alle wethouders benaderd, wat heeft geresulteerd in 590 ingevulde enquêtes. Het beeld van de problematiek dat hieruit is verkregen, is hieronder samengevat.

Typen agressie en geweld

We onderscheiden in dit onderzoek vijf verschillende vormen van agressie en geweld. Dit zijn:

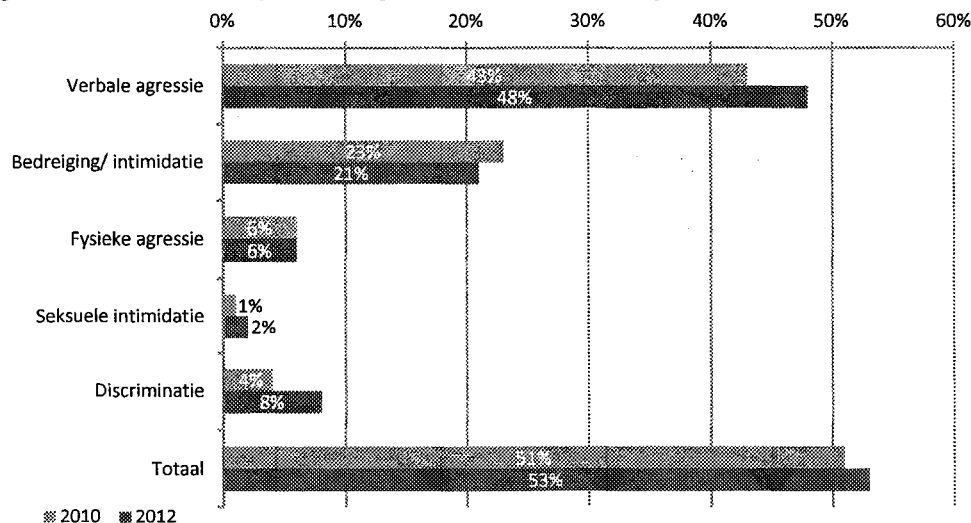
1. **Verbale agressie:** schelden, schreeuwen, vernederen, treiteren, pesten.
2. **Bedreiging/intimidatie:** bedreigen, stalken, achtervolgen, chanteren, onder druk zetten, dreigbrieven sturen, gezinsleden bedreigen.
3. **Fysieke agressie:** duwen, slaan, schoppen, spugen, vastgrijpen, verwonden, fysiek hinderen, gooien met/vernielen van voorwerpen.
4. **Seksuele intimidatie:** nafluiten, seksueel getinte opmerkingen, blikken, handtastelijkheden, aanranding of verkrachting.
5. **Discriminatie:** negatieve opmerkingen of gedragingen met betrekking tot sekse, huidskleur, geloof, leeftijd of seksuele geaardheid.

Meer dan de helft wethouders afgelopen jaar geconfronteerd met agressie en geweld

Iets meer dan de helft van de wethouders is de afgelopen twaalf maanden geconfronteerd geweest met agressie en geweld door burgers. Van de verschillende vormen van agressie en geweld, is verbale agressie de vorm die verreweg het vaakst voorkomt. Op de tweede plaats staat bedreiging/intimidatie, op de derde plaats discriminatie en op de vierde plaats fysieke agressie. Seksuele intimidatie komt het minst voor. Wethouders zijn in vergelijking met andere politieke ambtsdragers relatief vaak slachtoffer van agressie en geweld.

In vergelijking met 2010 zien we slechts kleine verschillen. Toch zijn met name verbale agressie (met vijf procentpunten) en discriminatie (met vier procentpunten) gestegen. Daarmee komt discriminatie onder wethouders sinds 2010 tweemaal zo vaak voor.

Figuur 1 Vormen van agressie en geweld als slachtoffer (afgelopen 12 maanden)

Wethouders vaker direct en minder in de privésfeer benaderd dan andere ambtsdragers

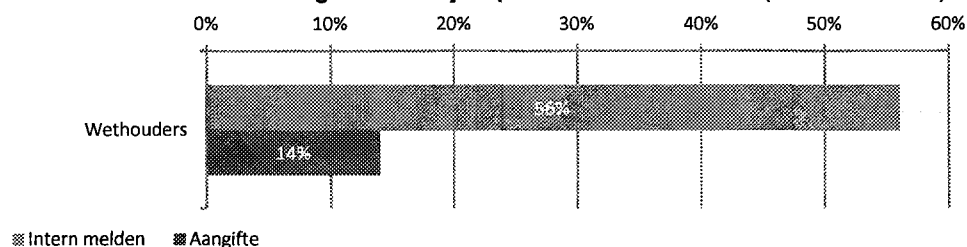
De meeste uitingen van agressie en geweld tegen wethouders (60%) vinden plaats in een face-to-face-context. 9 procent van de uitingen vindt plaats per e-mail, 9 procent telefonisch en 8 procent per brief. Bijna alle incidenten (86%) tegen wethouders vinden plaats tijdens de uitvoering van het ambt. Bij 13 procent van de incidenten wordt de wethouder in de privésfeer slachtoffer van agressie en geweld. Dit is relatief weinig ten opzichte van de andere ambtsdragers: bij hen vindt gemiddeld 31 procent van de incidenten plaats in de privésfeer.

We vroegen de wethouders ook hoe ernstig zij het incident hebben ervaren (op een schaal van 1 tot 7). De gemiddelde ernstscore bedraagt 3.2. Dat is gelijk aan het gemiddelde van alle politieke ambtsdragers.

Wethouders melden incident vaker intern , er wordt iets vaker aangifte bij de politie gedaan

Uit figuur 2 blijkt of wethouders het laatste incident intern hebben gemeld en/of aangifte hebben gedaan:

Figuur 2 Intern melden en aangifte doen bij de politie door wethouders (laatste incident)

Meer dan de helft van de incidenten (56%) wordt door de wethouders intern besproken/gemeld. Daarmee melden zij substantieel vaker intern dan andere politieke ambtsdragers (gemiddeld 38%), maar nog altijd minder dan burgemeesters (71%). Toch wordt slechts 18 procent van de incidenten tegen wethouders geregistreerd door de gemeente. Dat is echter nog altijd meer dan gemiddeld: 13 procent van de incidenten tegen politieke ambtsdragers wordt geregistreerd.

Van 14 procent van de incidenten tegen wethouders wordt aangifte gedaan (waarvan 9% door hen zelf en 5% door de werkgever). Dat is iets vaker dan dat gebeurt bij andere politieke ambtsdragers (gemiddeld 11%). De wethouders die een incident intern hebben gemeld, deden dat met name bij collega-bestuursleden (54%) en/of de burgemeester (62%). Opvallend is dat wethouders het incident nauwelijks melden bij de gemeentesecretaris (in 3% van de gevallen), terwijl 45 procent van de burgemeesters dat wel deed. Verder valt op dat relatief veel wethouders het incident melden bij de fractievoorzitter (25%) en/of de raadsgriffier (26%). De wethouders die niet intern hebben gemeld, stellen dat 'het daar niet erg genoeg voor was' (76%) en dat 'dergelijke incidenten bij het werk horen' (28%). Deze redenen worden ook genoemd bij het niet doen van aangiften (niet erg genoeg, 69%; hoort bij het werk 21%).

De bekendheid van de vertrouwenslijn onder wethouders is iets gestegen

De bekendheid van de Vertrouwenslijn onder wethouders is iets gestegen, van 28 procent in 2010 tot 32 procent in 2012. Er wordt echter nauwelijks gebruik van gemaakt door de wethouders: slechts 1 procent van de wethouders geeft aan eenmaal de Vertrouwenslijn te hebben gebeld. Toch is er een intentie onder wethouders om de Vertrouwenslijn te bellen wanneer dat nodig is: 56 procent stelt zeker of mogelijk gebruik te maken van de Vertrouwenslijn. Dit percentage is ongeveer gelijk aan het percentage in 2010 (stijging van 2%).

Weinig maatregelen, weinig gevolgen van het incident, nazorg niet nodig

Bijna drie op de tien wethouders geven aan dat er na het incident geen maatregelen zijn getroffen. Ook zegt bijna de helft van de wethouders dat er geen maatregelen zijn getroffen omdat het niet nodig was. In 5 procent van de gevallen is er een reactie naar de dader gegeven door de politie en in 14 procent van de gevallen door het bestuur.

Van de wethouders geeft 77 procent aan dat zij weinig last van het incident hebben gehad. Bijna twee op de tien wethouders zeggen zich 'gekwetst, gespannen of gestrest te hebben gevoeld'. Bijna één op de tien wethouders ging na het incident met minder plezier naar het werk. Tekenend is dat 83 procent van de wethouders stelt dat zij geen nazorg hebben ontvangen 'omdat het niet nodig was'. Twaalf procent van de wethouders ontving wel nazorg.

Het bovenstaande beeld komt ook naar voren bij de andere politieke ambtsdragers. Wethouders wijken wat dit betreft dus niet af van andere ambtsdragers.

Wethouders voelen zich niet onveilig en achten de kans op slachtofferschap klein

98 procent van de wethouders voelt zich zelden tot nooit onveilig op het werk. Meer zorgen lijken de wethouders zich te maken over hun collega-ambtsdragers: 15 procent is soms bang dat collega-ambtsdragers slachtoffer worden van agressie en geweld.

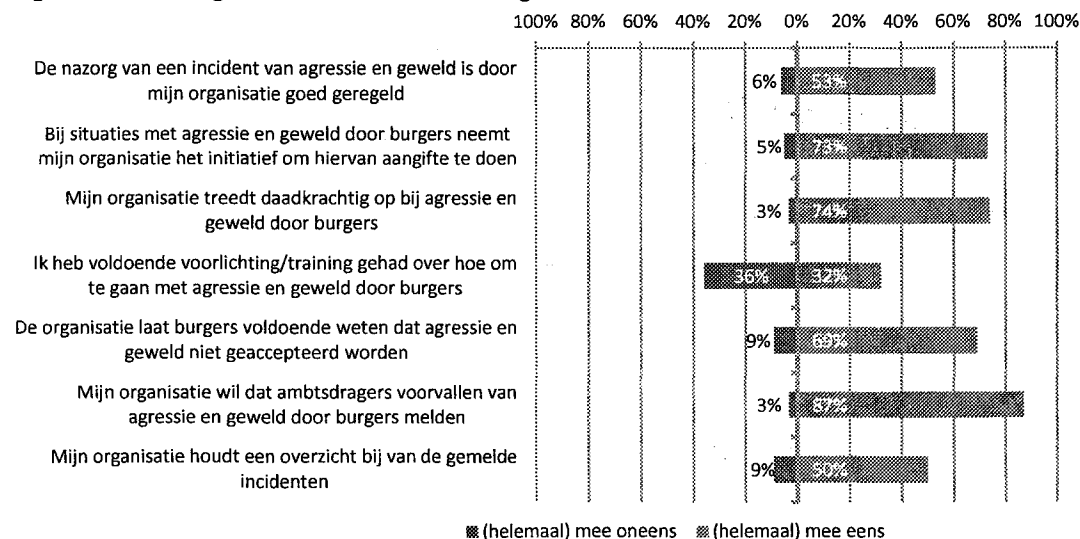
De mate waarin wethouders zich (on)veilig voelen komt overeen met de mate waarin andere politieke ambtsdragers dat doen. De mate waarin onveiligheidsgevoelens bij politieke ambtsdragers in het algemeen voorkomt, is niet veranderd sinds 2010.

We vroegen de wethouders om de kans in te schatten dat zij slachtoffer worden van de verschillende vormen van agressie en geweld door burgers. Over het algemeen achten de wethouders die kans (zeer) klein of geven zij aan dat de kans 'niet klein, niet groot' is. In 2010 was die groep wethouders echter nog fors (21%) groter: meer wethouders zijn er medio 2012 klaarblijkelijk van overtuigd dat de kans om slachtoffer te worden groot is.

Maatregelen voor een effectief veiligheidsbeleid: kritisch over voorlichting en training

Het programma Veilige Publieke Taak van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stimuleert dat werkgevers maatregelen voor een effectief veiligheidsbeleid tegen agressie en geweld in een organisatie implementeren. De belangrijkste maatregelen zijn opgenomen in figuur 3.

Figuur 3 Maatregelen voor een effectief veiligheidsbeleid

Een meerderheid van de wethouders vindt dat het beleid zoals het programma VPT dat voorstaat, is geïmplementeerd. Opvallend is dat 36 procent van de wethouders vindt dat zij onvoldoende voorlichting en training hebben gehad over hoe om te gaan met agressie en geweld door burgers. In vergelijking met alle politieke ambtsdragers valt op dat de wethouders iets positiever oordelen over de mate waarin het VPT-beleid in hun eigen gemeente is geïmplementeerd. Een vergelijking met de bevindingen uit 2010 laat zien dat de wethouders in 2012 iets vaker van mening zijn dat de nazorg van een incident van agressie en geweld goed geregeld is' (7% meer is het ermee eens) en dat zij voldoende voorlichting/training hebben

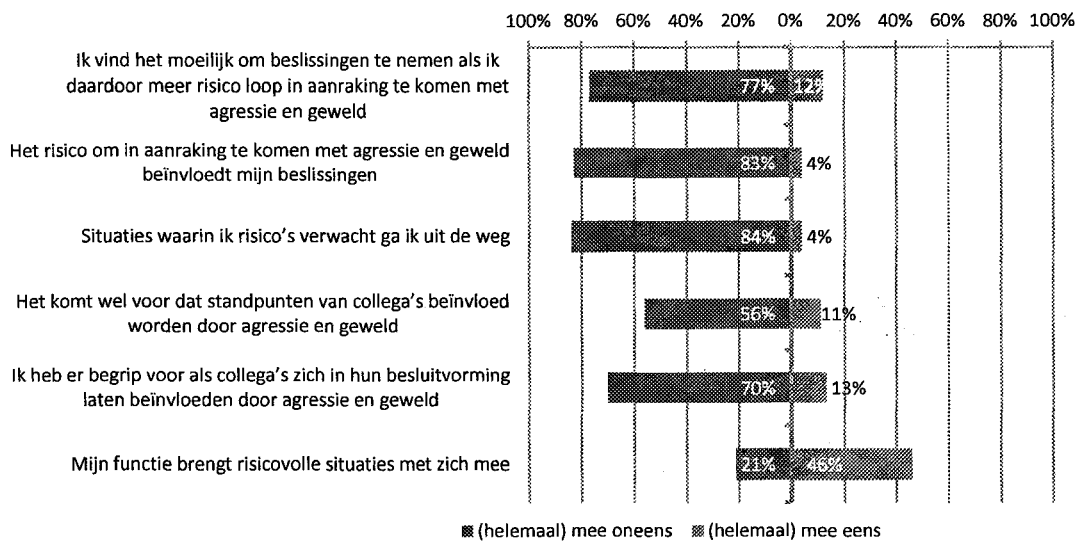
gehad over hoe om te gaan met agressie en geweld door burgers' (+9% is het er (helemaal) mee eens). Deze stijging in tevredenheid tussen 2010 en 2012 is ook te zien bij burgemeesters (maar in sterkere mate).

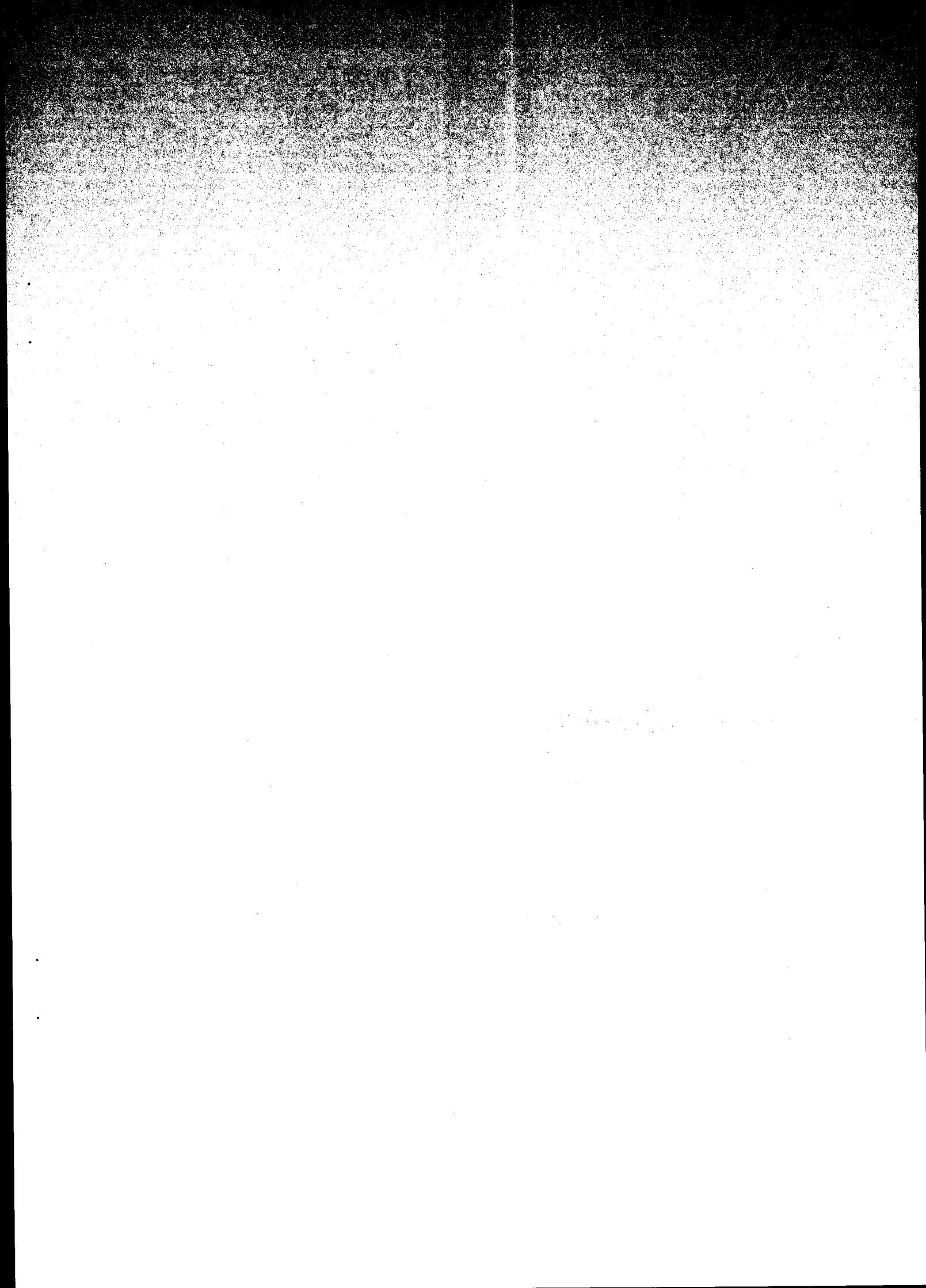
Agressie en geweld 'horen' bij de functie, maar leiden niet tot andere besluiten

46 procent van de wethouders geeft aan dat zijn of haar functie risicovolle situaties met zich meebrengt (in 2010 was dit nog 39%). Dit is fors meer dan de 26 procent van alle politieke ambtsdragers die aangeeft dat zijn of haar functies risicovolle situaties met zich mee brengt, maar nog altijd beduidend minder dan het percentage burgemeesters (68%). Blijkbaar wordt ook door wethouders agressie en geweld als regulier onderdeel van het ambt gezien; een bevinding die we ook tegenkwamen bij de redenen om incidenten niet intern te melden.

Toch geven wethouders vrij eensgezind aan dat zij zich niet laten beïnvloeden door (de kans op) agressie en geweld. Zie de resultaten in figuur 4. Opvallend is dat 12 procent van de wethouders het moeilijk vindt om beslissingen te nemen als daardoor een risico op agressie en geweld ontstaat. Een deel van de wethouders (11%) signaleert beïnvloeding van standpunten bij collega's door agressie en geweld en er is zelfs een groep wethouders (13%) die daar begrip voor heeft.

Figuur 4 Beleving ambt en vermijdingsgedrag door wethouders

Agressie en geweld openbaar bestuur 2012

Factsheet: agressie en geweld tegen raadsleden

In 2012 is, in opdracht van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, voor de tweede maal onderzoek gedaan naar agressie en geweld bij politieke ambtsdragers en overheidsmedewerkers. Het doel van het onderzoek is om de ontwikkeling in agressie en geweld tegen politieke ambtsdragers en overheidsmedewerkers te volgen en om vast te stellen in hoeverre de aanpak van agressie en geweld effect sorteert. Voor dit onderzoek is onder andere een steekproef van raadsleden benaderd, wat heeft geresulteerd in 1509 ingevulde enquêtes. Het beeld van de problematiek dat hieruit is verkregen, is hieronder samengevat.

Typen agressie en geweld

We onderscheiden in dit onderzoek vijf verschillende vormen van agressie en geweld. Dit zijn:

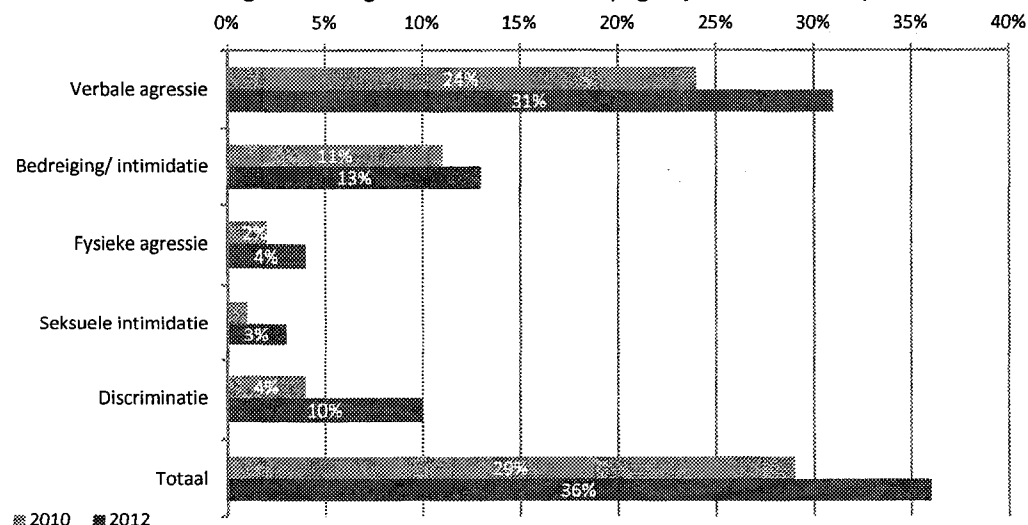
1. **Verbale agressie:** schelden, schreeuwen, vernederen, treiteren, pesten.
2. **Bedreiging/intimidatie:** bedreigen, stalken, achtervolgen, chanteren, onder druk zetten, dreigbrieven sturen, gezinsleden bedreigen.
3. **Fysieke agressie:** duwen, slaan, schoppen, spugen, vastgrijpen, verwonden, fysiek hinderen, gooien met/vernielen van voorwerpen.
4. **Seksuele intimidatie:** nafluiten, seksueel getinte opmerkingen, blikken, handtastelijkheden, aanranding of verkrachting.
5. **Discriminatie:** negatieve opmerkingen of gedragingen met betrekking tot sekse, huidskleur, geloof, leeftijd of seksuele geaardheid.

Ongeveer een derde raadsleden afgelopen jaar geconfronteerd met agressie en geweld

Iets meer dan een derde van de raadsleden is de afgelopen twaalf maanden geconfronteerd geweest met agressie en geweld door burgers. Van de verschillende vormen van agressie en geweld, is verbale agressie de vorm die verreweg het vaakst voorkomt. Op de tweede plaats staat bedreiging/intimidatie, op de derde plaats discriminatie en op de vierde plaats fysieke agressie. Seksuele intimidatie komt het minst voor. Raadsleden zijn in vergelijking met de andere politieke ambtsdragers van gemeenten (burgemeesters en wethouders) een stuk minder vaak slachtoffer van agressie en geweld.

In vergelijking met 2010 zien we dat een grotere groep raadsleden slachtoffer is geworden van agressie en geweld. In 2010 ging het om 29 procent van de raadsleden, in 2012 om 36 procent van de raadsleden. Met name verbale agressie komt vaker voor. Daarnaast valt op dat discriminatie relatief fors is gestegen.

Figuur 1 Vormen van agressie en geweld als slachtoffer (afgelopen 12 maanden)

Raadsleden veel vaker in de privésfeer benaderd dan andere gemeentelijke ambtsdragers

De meeste uitingen van agressie en geweld tegen raadsleden (53%) vinden plaats in een face-to-face-context. 17 procent van de uitingen vindt plaats per e-mail en 11 procent telefonisch.

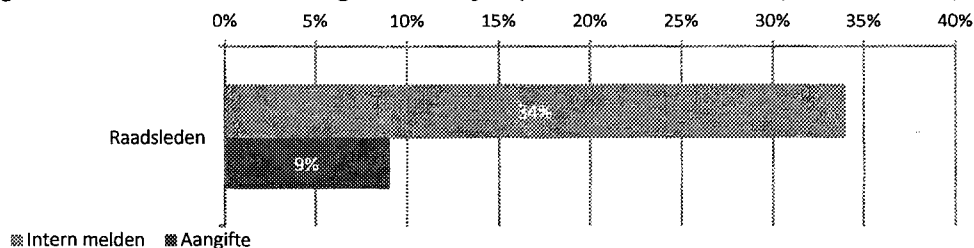
Zes op de tien incidenten tegen raadsleden vinden plaats tijdens de uitvoering van het ambt. Bijna vier op de tien incidenten vinden plaats in de privésfeer. Dit is fors meer ten opzichte van de andere gemeentelijke ambtsdragers (wethouders 13% in privésfeer, burgemeesters 10%).

We vroegen de raadsleden hoe ernstig zij het incident hebben ervaren (op een schaal van 1 tot 7). De gemiddelde ernstscore bedraagt 3.1. Dat is een tiende minder dan het gemiddelde van alle ambtsdragers.

Raadsleden melden incident minder vaak intern en doen er ook iets minder vaak aangifte van

Uit figuur 2 blijkt of raadsleden het laatste incident intern hebben gemeld en/of aangifte hebben gedaan:

Figuur 2 Intern melden en aangifte doen bij de politie door raadsleden (laatste incident)

Iets meer dan een derde van de incidenten wordt door de raadsleden intern besproken/gemeld. Toch wordt slechts 11 procent van de incidenten tegen raadsleden geregistreerd door de organisatie waar zij voor werken. Raadsleden melden iets minder intern dan gemiddeld, maar veel minder dan burgemeesters (71%) en wethouders (56%).

Van 9 procent van de incidenten tegen raadsleden wordt aangifte gedaan (waarvan 5% door hen zelf en 4% door de organisatie waar zij voor werken). Dat is iets minder vaak dan dat gebeurt bij andere politieke ambtsdragers (gemiddeld 11%).

De raadsleden die een incident intern hebben gemeld, deden dat met name bij collega-raadsleden (53%) en/of de burgemeester (49%). Iets meer dan een kwart van de raadsleden (26%) meldde het incident bij de raadsgriffier en een kwart van de raadsleden (ook) bij de fractievoorzitter. Eveneens bijna een kwart van de raadsleden (23%) heeft het incident bij de politie gemeld. Bijna twee op de tien raadsleden (19%) meldde het incident bij de politieke partij.

De raadsleden die niet intern hebben gemeld, stellen dat 'het daar niet erg genoeg voor was' (57%) en dat 'dergelijke incidenten bij het werk horen' (34%). Bijna een op de tien raadsleden (9%) geeft aan er niet aan gedacht te hebben om het incident intern te melden. Deze redenen worden ook genoemd bij het niet doen van aangiften (niet erg genoeg, 57%; hoort bij het werk 26%; niet aan gedacht 10%).

De bekendheid van de Vertrouwenslijn onder raadsleden is nauwelijks gestegen

De bekendheid van de Vertrouwenslijn onder raadsleden is nauwelijks gestegen (van 27% in 2010 tot 29% in 2012). Ook wordt er nauwelijks gebruik van gemaakt door de raadsleden: slechts 1 procent van de raadsleden geeft aan eenmaal de Vertrouwenslijn te hebben gebeld. Toch is er een intentie onder raadsleden om de Vertrouwenslijn te bellen wanneer dat nodig is: 57 procent stelt zeker of mogelijk gebruik te maken van de Vertrouwenslijn. Dit percentage is echter gedaald ten opzichte van 2010 met tien procentpunten.

Weinig maatregelen, weinig gevolgen van het incident, nazorg niet nodig

Meer dan drie op de tien raadsleden geven aan dat er na het incident geen maatregelen zijn getroffen.

Ook zegt 45 procent van de raadsleden dat er geen maatregelen zijn getroffen omdat het niet nodig was.

In 3 procent van de gevallen is er een reactie naar de dader gegeven door de politie en in 12 procent van de gevallen door het bestuur van de organisatie.

Tegelijkertijd geeft 71 procent van de raadsleden aan dat zij weinig last van het incident hebben gehad. Toch geven meer dan twee op de tien raadsleden (21%) aan zich 'gekwetst, gespannen of gestrest te hebben gevoeld'. Acht procent van de raadsleden ging na het incident met minder plezier naar het werk. Tekenend is dat 86 procent van de raadsleden stelt dat zij geen nazorg hebben ontvangen 'omdat het niet nodig was'. Zes procent van de raadsleden ontving wel nazorg. Het bovenstaande beeld komt ook naar voren bij de andere politieke ambtsdragers, al lijkt nazorg aan raadsleden wat minder vaak (een aantal procentpunten) voor te komen.

Raadsleden voelen zich niet onveilig en achten de kans op slachtofferschap klein

Meer dan zes op de tien raadsleden geven aan zich nooit onveilig te voelen in het contact met burgers tijdens het werk en nog eens drie op de tien geven aan dat dit zelden het geval is. Meer in het algemeen stelt 99 procent van de raadsleden zich zelden tot nooit onveilig te voelen op het werk. Meer zorgen lijken de raadsleden zich te maken over hun collega-ambtsdragers: 14 procent is soms bang dat collega-ambtsdragers slachtoffer worden van agressie en geweld.

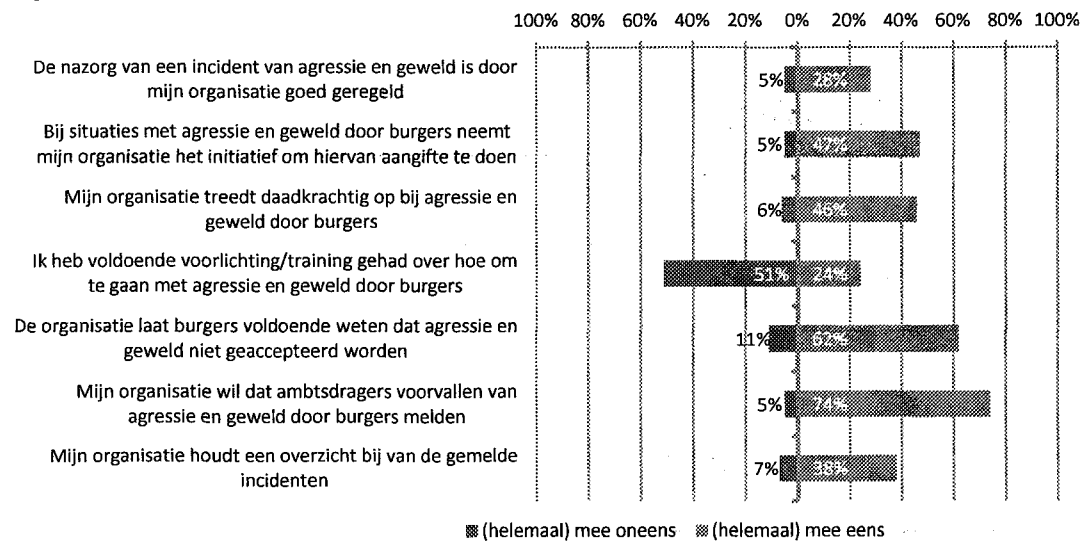
De mate waarin raadsleden zich (on)veilig voelen komt overeen met de mate waarin andere politieke ambtsdragers dat doen..

We vroegen de raadsleden om de kans in te schatten dat zij slachtoffer worden van de verschillende vormen van agressie en geweld door burgers. Over het algemeen achten de raadsleden die kans (zeer) klein of 'niet groot, niet klein'. Bij verbale agressie geven meer raadsleden (9%) aan dat zij de kans (zeer) groot achten dan bij de andere vormen van agressie en geweld (1%).

Maatregelen voor een effectief veiligheidsbeleid: kritisch over voorlichting en training

Het programma Veilige Publieke Taak van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stimuleert dat werkgevers maatregelen implementeren voor een effectief veiligheidsbeleid tegen agressie en geweld in een organisatie. De belangrijkste maatregelen zijn opgenomen in figuur 3.

Figuur 3 Maatregelen voor een effectief veiligheidsbeleid

In figuur 3 valt op dat raadsleden met name kritisch zijn over de mate waarin zij worden voorgelicht over en getraind in het omgaan met agressie en geweld van burgers.

Andere politieke ambtsdragers van gemeenten (burgemeesters en wethouders) geven veel minder vaak aan dat zij onbekend zijn met het beleid. Van de raadsleden die wel bekend zijn met het beleid, geeft over het algemeen een meerderheid aan dat het beleid zoals het programma VPT dat voorstaat, is geïmplementeerd. Er is één uitzondering: slechts 24 procent van de raadsleden vindt dat zij voldoende

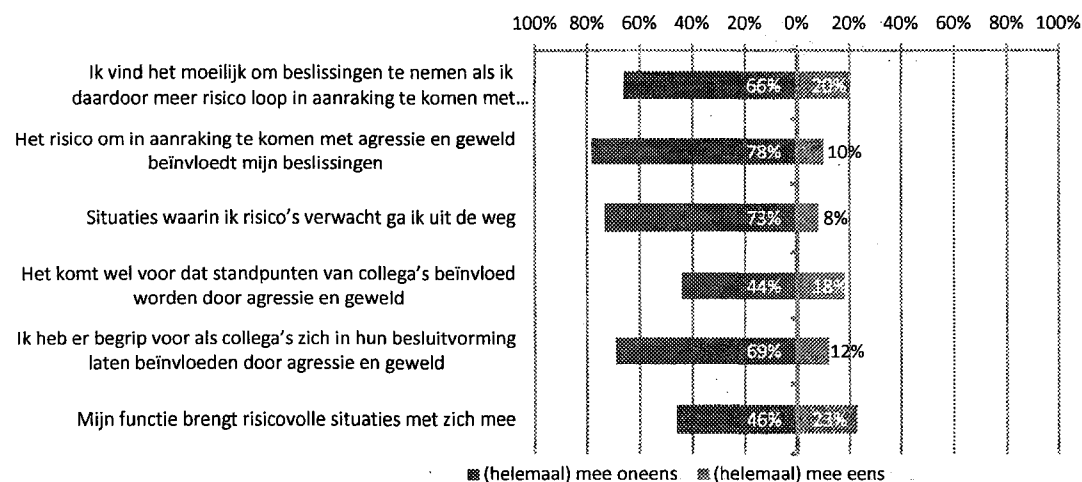
voorlichting en training hebben gehad over hoe om te gaan met agressie en geweld door burgers. Meer dan de helft van de raadsleden (51%) vindt dat dit niet het geval is. In vergelijking met alle politieke ambtsdragers zijn er weinig verschillen in de oordelen over het veiligheidsbeleid van raadsleden. Voor een aantal stellingen is het mogelijk om een vergelijking te maken met de bevindingen uit 2010. Daaruit blijkt dat de mening van de raadsleden over het beleid slechts met een paar procentpunten is veranderd. De verandering is het grootst bij de stelling 'ik heb voldoende voorlichting/training gehad over hoe om te gaan met agressie en geweld door burgers' (+7% van de raadsleden is het er (helemaal) mee eens). Opvallend is dat er bij twee stellingen sprake is van een negatieve ontwikkeling: bij de stelling 'mijn organisatie treedt daadkrachtig op bij agressie en geweld door burgers' (-4% van de raadsleden is het er (helemaal) mee eens) en bij de stelling 'de organisatie laat burgers voldoende weten dat agressie en geweld niet geaccepteerd worden' (-4% van de raadsleden is het er (helemaal) mee eens).

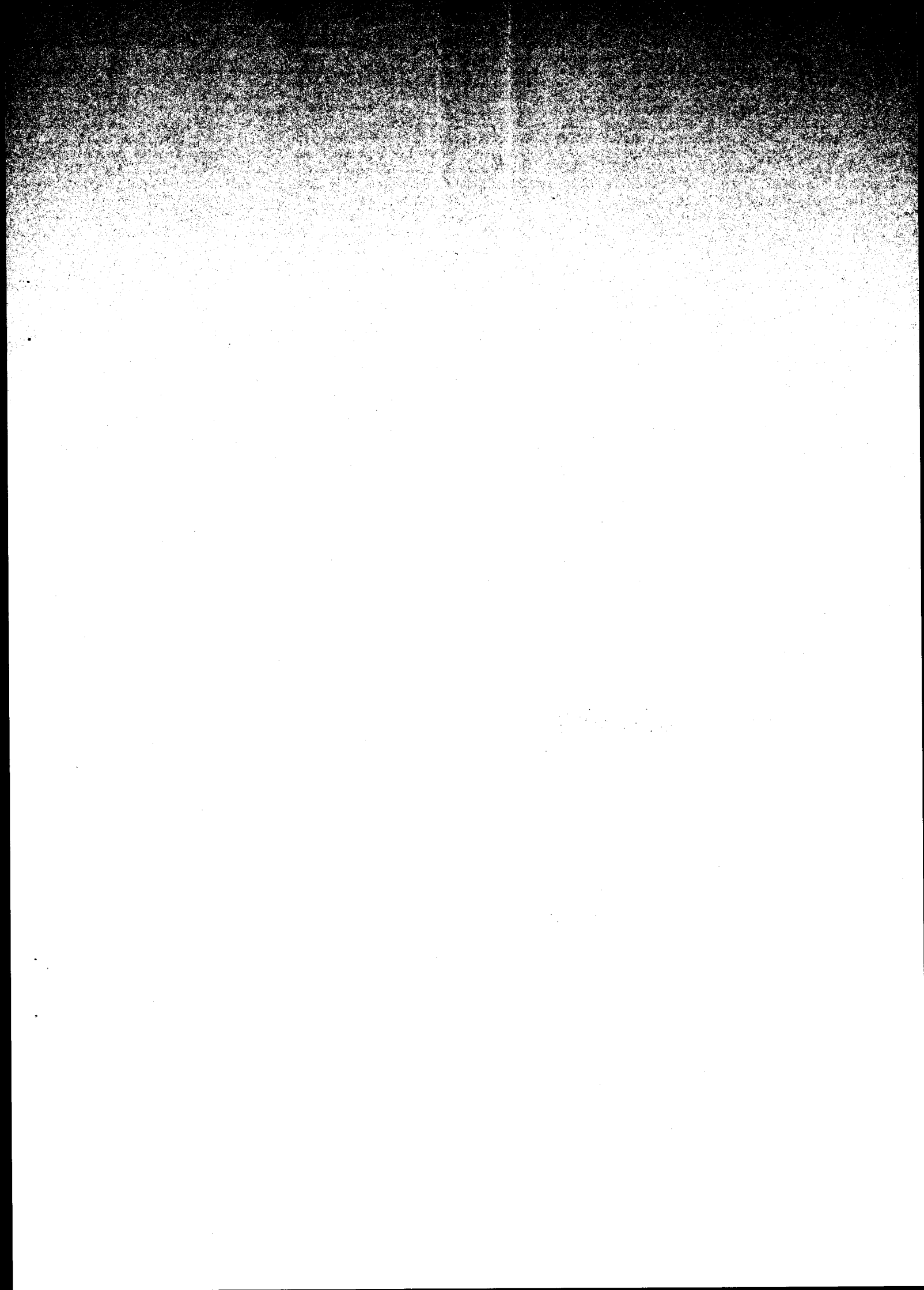
Agressie en geweld vormen onderdeel van de functie, maar leidt niet tot andere besluiten

Iets minder dan een kwart van de raadsleden (23% geeft aan dat zijn of haar functie risicovolle situaties met zich meebrengt (in 2010 was dit ongeveer gelijk; 22%). Twee keer zo veel raadsleden (46%) geven juist aan dat hun functie geen risicovolle situaties met zich meebrengt. Opvallend is dat burgemeesters en wethouders daar heel anders over oordelen. Zij geven juist in meerderheid aan dat hun functie wel risicovolle situaties met zich mee brengt.

Een meerderheid van de raadsleden geeft aan dat zij zich niet laten beïnvloeden door (de kans op) agressie en geweld. Zie de resultaten in figuur 4. Toch is er nog altijd een groep raadsleden die wel vermijdingsgedrag vertoont: één op de tien raadsleden geeft aan dat het risico op agressie en geweld de eigen beslissingen beïnvloedt. Ook geven twee op de tien raadsleden aan het moeilijk te vinden om beslissingen te nemen als dat risico op agressie en geweld met zich meebrengt. Een deel van de raadsleden (18%) signaleert beïnvloeding van standpunten bij collega's door agressie en geweld. Tegelijkertijd is er een groep raadsleden (12%) die daar begrip voor heeft.

Figuur 4 Beleving ambt en vermijdingsgedrag door raadsleden

Agressie en geweld openbaar bestuur 2012

Factsheet: agressie en geweld tegen overheidsmedewerkers gemeenten

In 2012 is, in opdracht van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, voor de tweede maal onderzoek gedaan naar agressie en geweld bij politieke ambtsdragers en overheidsmedewerkers. Het doel van het onderzoek is om de ontwikkeling in agressie en geweld tegen politieke ambtsdragers en overheidsmedewerkers te volgen en om vast te stellen in hoeverre de aanpak van agressie en geweld effect sorteert. Voor dit onderzoek is onder andere een steekproef van gemeenteambtenaren (onderdeel van het Flitspanel) benaderd, wat heeft geresulteerd in 3067 ingevulde enquêtes. Het beeld van de problematiek dat hieruit is verkregen, is hieronder samengevat en is gebaseerd op de 2528 overheidsmedewerkers die aangeven burgercontacten te hebben.

Typen agressie en geweld

We onderscheiden in dit onderzoek vijf verschillende vormen van agressie en geweld. Dit zijn:

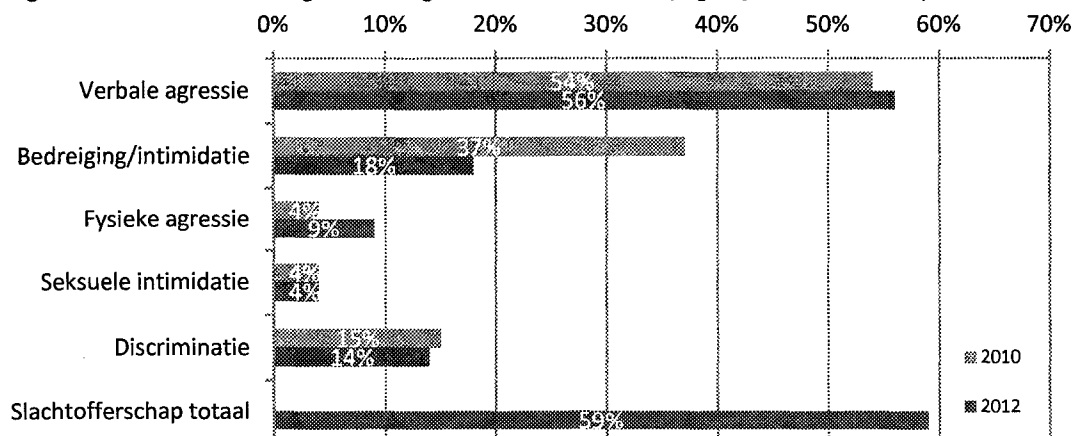
1. **Verbale agressie:** schelden, schreeuwen, vernederen, treiteren, pesten.
2. **Bedreiging/intimidatie:** bedreigen, stalken, achtervolgen, chanteren, onder druk zetten, dreigbrieven sturen, gezinsleden bedreigen.
3. **Fysieke agressie:** duwen, slaan, schoppen, spugen, vastgrijpen, verwonden, fysiek hinderen, gooien met/vernielen van voorwerpen.
4. **Seksuele intimidatie:** nalfluiten, seksueel getinte opmerkingen, blikken, handastelijkheden, aanranding of verkrachting.
5. **Discriminatie:** negatieve opmerkingen of gedragingen met betrekking tot sekse, huidskleur, geloof, leeftijd of seksuele geaardheid.

Bijna zestig procent is het afgelopen jaar geconfronteerd met agressie en geweld

Bijna zes op de tien overheidsmedewerkers van gemeenten zijn de afgelopen twaalf maanden slachtoffer geweest van agressie en geweld door burgers. Van de verschillende vormen van agressie en geweld, is verbale agressie de vorm die verreweg het vaakst voorkomt. Op de tweede plaats staat bedreiging/intimidatie, op de derde plaats discriminatie en op de vierde plaats fysieke agressie. Seksuele intimidatie komt minder vaak voor. Overheidsmedewerkers van gemeenten worden vaker dan andere overheidsmedewerkers (Rijk, provincies en waterschappen) slachtoffer van agressie en geweld (gemiddeld over alle overheidsmedewerkers (met burgercontacten) is 52%). Met name verbale agressie en bedreiging/intimidatie komen vaker voor.

Overheidsmedewerkers van de gemeenten zijn in 2010 aanmerkelijk minder vaak geconfronteerd met bedreiging en intimidatie, maar zijn wel vaker geconfronteerd met fysieke agressie.

Figuur 1 Vormen van agressie en geweld als slachtoffer (afgelopen 12 maanden)

Noot: totaalcijfers 2010 niet opgenomen. In 2010 is het totaal op meer delicten gebaseerd dan in 2012.

Overheidsmedewerkers van gemeenten vaak direct en tijdens de uitvoering benaderd

Bijna zes op de tien incidenten vinden plaats in een face-to-facecontext. Een derde vindt telefonisch plaats. Deze percentages liggen niet anders bij andere bestuurslagen. In vergelijking met de politieke ambtsdragers valt op dat overheidsmedewerkers van gemeenten veel minder vaak slachtoffer zijn geweest van agressie en geweld per brief, per e-mail of via internet.

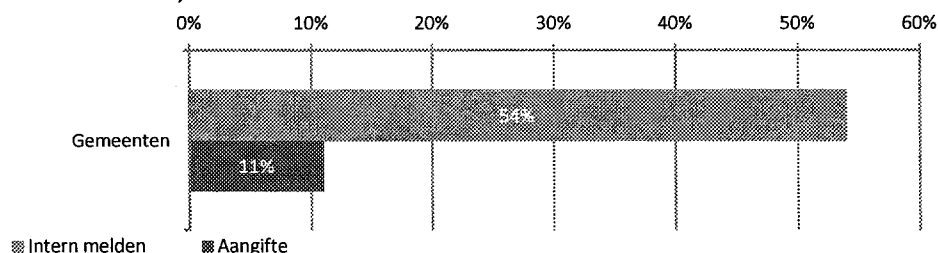
Bijna alle incidenten (95%) tegen de overheidsmedewerkers van gemeenten vinden plaats tijdens de uitvoering van de functie en niet in de privésfeer. In vergelijking met politieke ambtsdragers valt op dat overheidsmedewerkers veel minder vaak in de privésfeer worden benaderd (bij politieke ambtsdragers is dat gemiddeld in 31% van de gevallen).

We vroegen de overheidsmedewerkers van gemeenten hoe ernstig zij het incident hebben ervaren (op een schaal van 1 tot 7). De gemiddelde ernstscore bedraagt 4.35. In vergelijking met andere overheidsmedewerkers is dit iets hoger (enkele tienden). In vergelijking met politieke ambtsdragers is het meer dan een punt (op de schaal van 1 tot 7) hoger.

Overheidsmedewerkers gemeenten melden incident vaker intern dan andere overheidsmedewerkers

Uit figuur 2 blijkt of overheidsmedewerkers het laatste incident hebben gemeld en/of aangifte deden:

Figuur 2 Intern melden en aangifte doen bij de politie door overheidsmedewerkers (laatste incident)

Iets meer dan de helft van de incidenten (54%) worden door de overheidsmedewerkers intern besproken/gemeld. Daarmee melden zij vaker dan overheidsmedewerkers van het Rijk (43%) en van provincies (46%). De overheidsmedewerkers van gemeenten melden substantieel vaker intern dan politieke ambtsdragers van gemeenten (40%). Toch wordt slechts een kwart van de incidenten tegen overheidsmedewerkers van gemeenten geregistreerd door de werkgever.

Aangifte bij de politie doen de overheidsmedewerkers in ongeveer één op de tien gevallen (waarvan 6% door de medewerkers zelf en 4% door de werkgever). Ook dat is substantieel vaker dan andere overheidsmedewerkers dat doen (Rijk 3%, provincies 2%, waterschappen 7%).

De overheidsmedewerkers van gemeenten die niet intern hebben gemeld, stellen dat 'het daar niet erg genoeg voor was' (61%), dat 'dergelijke incidenten bij het werk horen' (41%), 'het incident ter plekke is opgelost' (29%), 'men er niet aan heeft gedacht' (14%) en/of 'er toch niets mee gebeurt' (13%). Een aantal van deze redenen worden ook vaak genoemd bij het niet doen van aangiften (niet erg genoeg, 51%; hoort bij het werk, 31%; ter plekke opgelost 28%; niet aan gedacht, 10%).

In een derde van de gevallen een reactie naar de dader, weinig gevolgen van het incident

Bij een derde van de incidenten tegen overheidsmedewerkers van gemeenten is een reactie naar de dader gegeven. Bij een derde van de incidenten is dat niet gedaan 'omdat het niet nodig was' en in een kwart van de gevallen is er *geen* reactie gegeven. Deze percentages liggen bij de andere overheidsmedewerkers ongeveer op hetzelfde niveau.

Tegelijkertijd geeft 78 procent van de overheidsmedewerkers aan dat zij 'er weinig last van hebben gehad'. Twaalf procent zegt zich 'gekwetst, gespannen of gestrest te hebben gevoeld' en 8 procent ging met minder plezier naar het werk. Tekenend is dat 76 procent van de overheidsmedewerkers stelt dat zij geen nazorg hebben ontvangen 'omdat het niet nodig was'. Veertien procent ontving wel nazorg.

Het bovenstaande beeld komt ook naar voren bij de andere overheidsmedewerkers, maar in vergelijking met politieke ambtsdragers van gemeenten kregen de overheidsmedewerkers iets vaker nazorg (bij ambtsdragers ligt dit percentage op 8%).

Medewerkers voelen zich veilig, maar minder dan andere overheidsmedewerkers

Bijna vier op de tien overheidsmedewerkers van gemeenten (38%) geven aan zich nooit onveilig te voelen in het contact met burgers tijdens het werk en nog eens bijna vijf op de tien (48%) geven aan dat dit zelden het geval is. Meer in het algemeen stelt 93 procent van de medewerkers zich zelden tot nooit onveilig te voelen op het werk. Meer zorgen lijken de overheidsmedewerkers zich te maken over hun collega's: meer dan een kwart (27%) is soms bang dat collega's slachtoffer worden van agressie en geweld. Twee procent is daar vaak bang voor.

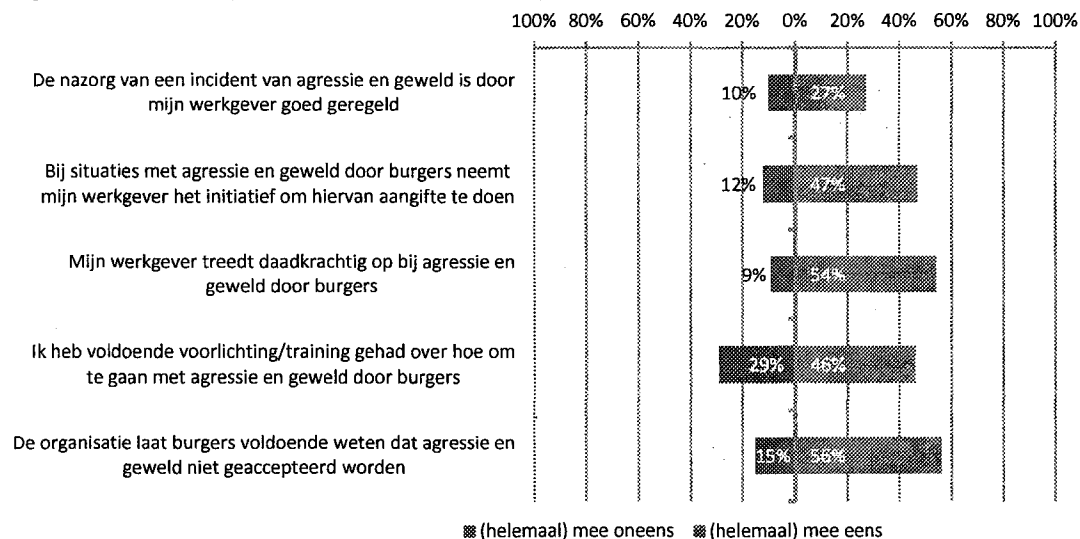
De mate waarin overheidsmedewerkers van gemeenten zich (on)veilig voelen, komt redelijk overeen met de mate waarin andere overheidsmedewerkers dat doen.

We vroegen de overheidsmedewerkers om de kans in te schatten dat zij slachtoffer worden van de verschillende vormen van agressie en geweld door burgers. Over het algemeen acht een meerderheid van de overheidsmedewerkers van gemeenten die kans (zeer) klein. Toch schat een deel van de overheidsmedewerkers de kans slachtoffer te worden van agressie en geweld in als (zeer) groot. Dat geldt voor verbale agressie (26%), bedreiging/intimidatie (7%), fysieke agressie (5%), discriminatie (5%), seksuele intimidatie (1%). De medewerkers van gemeenten zijn hiermee koploper: bij de andere bestuurslagen geven veel minder medewerkers aan de kans slachtoffer te worden als groot in te schatten.

Maatregelen voor een effectief veiligheidsbeleid volgens meerderheid goed ingevoerd

Het programma Veilige Publieke Taak van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stimuleert dat werkgevers maatregelen treffen voor een effectief veiligheidsbeleid tegen agressie en geweld. De belangrijkste maatregelen zijn opgenomen in figuur 3.

Figuur 3 Maatregelen voor een effectief veiligheidsbeleid

Uit het onderzoek blijkt dat een meerderheid van de overheidsmedewerkers van gemeenten over het algemeen vindt dat het beleid zoals het programma VPT dat voorstaat, is geïmplementeerd. Relatief veel medewerkers geven aan de voorlichting/training onvoldoende te vinden.

Wat deze figuur ook laat zien, is dat nogal wat medewerkers de verschillende aspecten van het beleid niet goed kunnen beoordelen (zij hebben niet kunnen aangeven het eens of oneens te zijn met de stellingen). Blijkbaar heeft een (fors) deel van de overheidsmedewerkers geen zicht op het daadkrachtig optreden van de werkgever, de mate waarin men burgers laat weten dat agressie en geweld niet geaccepteerd worden,

'of de werkgever het initiatief neemt om aangifte te doen bij agressie en geweld' en de mate waarin de nazorg goed is geregeld'.

Meerderheid overheidsmedewerkers laat zich niet beïnvloeden door agressie en geweld

35 procent van de overheidsmedewerkers van gemeenten geeft aan dat zijn of haar functie risicovolle situaties met zich meebrengt, maar een groter percentage (42%) van de medewerkers geeft aan dat dit niet het geval is. De beleving van de functie op dit aspect is hetzelfde als bij de politieke ambtsdragers van gemeenten.

Een meerderheid van de overheidsmedewerkers van gemeenten geeft aan dat zij zich niet laten beïnvloeden door (de kans op) agressie en geweld. Zie de resultaten in figuur 4. Toch is er nog altijd een groep overheidsmedewerkers die wel vermijdingsgedrag vertoont: één op de tien medewerkers geeft aan dat het risico op agressie en geweld de eigen beslissingen beïnvloedt. Ook geven twee op de tien medewerkers aan het moeilijk te vinden om beslissingen te nemen als dat risico's op agressie en geweld met zich meebrengt. Een derde van de overheidsmedewerkers signaleert beïnvloeding van standpunten bij collega's door agressie en geweld. Tegelijkertijd is er een forse groep overheidsmedewerkers (22%) die daar begrip voor heeft.

Figuur 4 Beleving functie en vermijdingsgedrag door overheidsmedewerkers gemeenten

